

Strategies of Basic Japanese Interpretation

ฝึกฝนกลยุทธ์ล่ามภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น

Kanok Runggeratigul

กนก รุ่งเกียรติกุล

Faculty of Arts, Silpakorn University, Thailand

Reviewer

e-mail: Runggeratigul_k@silpakorn.edu

กนก รุ่งเกียรติกุล. (2566). ฝึกฝนกลยุทธ์ล่ามภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น.

นครปฐม : ภาควิชาภาษาปัจจุบันตะวันออก คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. 138 หน้า.

Kanok Runggeratigul. (2023). Fuekfon konla yut lam phasa yipun. (Strategies of Basic Japanese Interpretation).

Nakhon Phatom: Faculty of Arts, Silpakorn University. 138 pages.

หนังสือ “ฝึกฝนกลยุทธ์ล่ามภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น” จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นหนังสือประกอบการเรียนการสอนในรายวิชา 442 236-59 “การแปลภาษาญี่ปุ่นแบบล่าม” และ รายวิชา 442 221-164 “การล่ามภาษาญี่ปุ่น” ของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ใช้เป็นคู่มือฝึกเทคนิคล่ามขั้นพื้นฐานสำหรับผู้เรียนที่มีทักษะภาษาญี่ปุ่นในระดับชั้นกลาง (JLPT ระดับ N2-N3) เนื่องจากรายวิชาการล่ามดังกล่าวมิได้มีเป้าหมายในการสร้างล่ามมืออาชีพ หากเป็นเพียงองค์การแปลแบบล่ามช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสฝึกทักษะภาษาญี่ปุ่นโดยเฉพาะด้านการฟังและการพูดในรูปแบบอื่นนอกเหนือจากการฝึกสนทนาทั่วไป หนังสือเล่มนี้จึงมิได้มีเนื้อหาหลักเพื่อสร้างบุคลากรล่ามมืออาชีพโดยเฉพาะ แต่เป็นการแนะนำกลยุทธ์การแปลแบบล่ามจากมุมมองของผู้สอนภาษาญี่ปุ่นสำหรับนำไปฝึกปฏิบัติล่ามในชั้นเรียน เพื่อให้การฝึกทักษะการฟังและการพูดภาษาญี่ปุ่นมีประสิทธิภาพมากขึ้น และยังคงต้องการให้ความรู้พื้นฐานเบื้องต้นสำหรับผู้เรียนที่สนใจประกอบอาชีพล่ามภาษาญี่ปุ่นในอนาคตด้วย

โครงสร้างหนังสือประกอบด้วยเนื้อหาที่อธิบายเกี่ยวกับวิธีการฝึกสามภาษาญี่ปุ่นจำนวน 10 บท แต่ละบทประกอบด้วย 3 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 「考えましよう」 เป็นส่วนนำเพื่อตั้งประเด็นชวนให้คิด เพื่อนำเข้าสู่เนื้อหาของแต่ละบท ผู้เขียนตั้งคำถามเพื่อให้ผู้อ่านสังเกตเห็นปัญหาที่อาจไม่เคยนึกถึงมาก่อนในแต่ละบท และกระตุ้นให้หาคำตอบจากเนื้อหาในบท ส่วนที่ 2 เนื้อหาหลักของบทนั้น ๆ และส่วนที่ 3 「レツツ・チャレンジ」 เป็นคำแนะนำหรือตัวอย่างแบบฝึกทักษะนั้น ๆ สำหรับเนื้อหาหลักทั้ง 10 บท เริ่มตั้งแต่บทนำ ผู้เขียนเกริ่นนำเกี่ยวกับอาชีพสามภาษาญี่ปุ่น ที่ยังเป็นที่ต้องการในวงการธุรกิจร่วมทุนไทย และญี่ปุ่นอย่างต่อเนื่องแม้จะประสบกับปัญหาสภาวะเศรษฐกิจถดถอยในปัจจุบัน แต่ในขณะเดียวกัน ก็มีความเป็นไปได้ที่อาชีพสามภาษาจะถูกทดแทนด้วยเครื่องมือสามแปลภาษาอย่าง AI ในไม่ช้า ดังนั้นผู้เรียนภาษาจึงต้องมีการปรับตัวและเรียนรู้ทักษะต่าง ๆ เพื่อให้เป็นที่ต้องการของตลาดและอยู่รอดในอนาคต นอกจากนี้ ผู้เขียนยังแนะนำหลักพื้นฐานของการปฏิบัติงานสามภาษา ความแตกต่างของการแปลแบบสามและการแปลแบบข้อเขียน ประเภทของงานสามที่แบ่งตามวิธีของสาม และแบ่งตามประเภทของงานหรือสถานการณ์ ตลอดจนการรักษาจรรยาบรรณในการงานสาม เพื่อให้เห็นภาพรวมกว้าง ๆ ของการปฏิบัติงานสาม

บทที่ 1 การเตรียมพร้อมในการปฏิบัติงานสาม ผู้เขียนชี้ให้เห็นความสำคัญของการศึกษาข้อมูลหรือเรื่องราวของงานเอาไว้ล่วงหน้าเพื่อเป็นความรู้พื้นฐานที่จะช่วยให้เข้าใจเนื้อหาของงาน รวมทั้งทำรายการคำศัพท์เตรียมไว้ และแนะนำสำนวนภาษาญี่ปุ่นที่ใช้ในการปฏิบัติงานสาม

บทที่ 2 วิธีฝึกเพิ่มทักษะเพื่อเตรียมพร้อมในการปฏิบัติงานสาม สำหรับผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นที่ต้องการพัฒนาทักษะภาษาญี่ปุ่นของตนเองให้ก้าวหน้าขึ้น สามารถฝึกฝนด้วยตนเองโดยใช้วิธีฝึกสามในขั้นตอนต่าง ๆ ที่หนังสือเล่มนี้ยกตัวอย่าง ได้แก่ リピーティング repeating, シャドーイング shadowing, クイック・レスポンス quick response スラッシュ・リーディング slash reading, サマライゼーション summarization, ノート・テーキング note taking และ サイト・トランスレーション sight translation

บทที่ 3 สิ่งที่ต้องคำนึงถึงในการปฏิบัติงานสาม อันได้แก่ ความถูกต้อง ไม่บิดเบือนเนื้อหาของภาษาต้นทาง ความรวดเร็วคล่องแคล่วของไวยากรณ์ขณะฟังจับใจความ สามารถตีความหมายในสิ่งที่ผู้พูดต้นทางต้องการสื่อสารได้รวดเร็ว การจดจำเรื่องราวได้เร็ว หรือมีเทคนิควิธีการจดโน้ตย่อได้เร็ว และการถ่ายทอดออกมาเป็นภาษาปลายทางได้ทันทีที่ผู้พูดพูดจบ และได้เนื้อหาสำคัญครบถ้วน รวมถึงการรักษาบรรยากาศของสาม โดยคำนึงถึงการใช้ภาษาอย่างเหมาะสมต่อคู่สนทนา และสถานการณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งควรระวังเรื่องความแตกต่างทางวัฒนธรรมไทยและญี่ปุ่นด้วย

บทที่ 4 การจดโน้ต ผู้เขียนแนะนำวิธีจดโน้ตของสามภาษาญี่ปุ่น โดยใช้ สัญลักษณ์ คำย่อ ภาพแผนผังความคิด

บทที่ 5 การฝึกสามตัวเลข เนื่องจากระบบการนับจำนวนของภาษาญี่ปุ่นและไทยมีความแตกต่างกัน ภาษาญี่ปุ่นไม่มีคำศัพท์เฉพาะในคำว่า “แสน” “ล้าน” ผู้เขียนจึงเสนอแนะเทคนิคในการจดและจำตัวเลขด้วยวิธีต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการใช้วิธีคูณด้วย 10 ไปทีละ 3 หลักแล้วจึงเปลี่ยนหน่วย หรือใช้ตารางเทียบหน่วยจำนวนนับในแบบไทยและญี่ปุ่น เป็นต้น

บทที่ 6 เทคนิคการทวนถามเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล ผู้เขียนเสนอวิธีการทวนถามและยกตัวอย่างข้อมูลสำคัญที่ควรตรวจสอบความถูกต้อง เช่น ตัวเลขและชื่อเฉพาะ ความหมายของคำศัพท์ และทวนประเด็นสำคัญที่ผู้พูดต้องการสื่อสาร

บทที่ 7 การฝึกคาดเดา เนื่องจากมีบ่อยครั้งที่สามประสบปัญหาการฟังไม่ออกหรือจับใจความไม่ได้เนื่องจากขาดภูมิหลัง ประสบการณ์ ตลอดจนความรู้พื้นฐาน ดังนั้นนอกเหนือจากความสามารถทางภาษาแล้ว สามควรจะมีความรู้เรื่องอื่น ๆ ด้วย เพื่อให้ช่วยเข้าใจหรือคาดเดาเรื่องราวได้ นอกจากเทคนิคในการคาดเดาแล้ว ผู้เขียนแนะนำวิธีการถามเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของสิ่งที่คาดเดาเพื่อให้มั่นใจว่าสิ่งที่สามจะถ่ายทอดนั้นถูกต้องแน่นอน

บทที่ 8 เทคนิคในการสรุปใจความสำคัญ มีวิธีเก็บใจความสำคัญเป็นช่วง ๆ และสรุปใจความสำคัญโดยใช้หลัก **5 W 1 H** เทคนิคการเลือกจดโน้ตคำสำคัญ และเทคนิคสรุปใจความจากคำสำคัญ จากนั้นยังเสนอเทคนิคการถ่ายทอดเป็นภาษาปลายทาง โดยใช้วิธีเล่าเรื่องตามขั้นตอนพัฒนาการของเรื่องที่เกิดขึ้น หรือการคิดลำดับเหตุการณ์ของเรื่องราวตามโครงสร้างแบบ 起承転結

บทที่ 9 เทคนิคเพิ่มเติมสำหรับล่ามแปลจากเอกสาร ได้แก่การเตรียมพร้อมด้านเอกสารต้นฉบับที่ได้รับมาล่วงหน้า และการเตรียมพร้อมด้านเทคนิคในการล่าม นอกจากนี้ยังมีวิธีการฝึกแปลแบบไล่ไปตามลำดับโครงสร้างของประโยคภาษาต้นทาง (順送りの訳)

บทที่ 10 ปัญหาที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงานล่าม ซึ่งเป็นบทสุดท้าย ผู้เขียนนำเสนอข้อมูลที่เกี่ยวข้องมารายงานวิจัย และการสัมภาษณ์ล่ามมืออาชีพ เพื่อให้ทราบถึงปัญหาที่ล่ามประสบ และความคาดหวังของนายจ้างชาวญี่ปุ่น อีกทั้งเสนอแนะวิธีและยกตัวอย่างเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะหน้าของล่าม

สำหรับจุดเด่นของหนังสือเล่มนี้คือ ผู้เขียนใช้ข้อมูลจากผู้ประกอบอาชีพล่าม ประสบการณ์การสอน ข้อผิดพลาด และปัญหาในกระบวนการเรียนการสอน และงานวิจัยมาประกอบการจัดทำ นอกจากนี้ ยังสอดแทรกคุณสมบัติที่จำเป็นของล่ามในด้านความสามารถทางการสื่อสารอันเป็นทักษะที่จำเป็นไม่ว่าจะประกอบอาชีพใดก็ตาม หนังสือเล่มนี้จึงน่าจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่ต้องการฝึกพูดและฟังภาษาญี่ปุ่นให้ชำนาญ ตลอดจนผู้ที่สนใจจะประกอบอาชีพล่ามภาษาญี่ปุ่น

หมายเหตุ

หนังสือเล่มนี้ได้รับทุนสนับสนุนการจัดทำจากมูลนิธิ Haku-hodo ประเทศญี่ปุ่น ไม่มีวางจำหน่ายในท้องตลาด เนื่องจากจัดทำเพื่อการเรียนการสอนสำหรับนักศึกษาวิชาเอกภาษาญี่ปุ่น คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร และเผยแพร่เพื่อประโยชน์แก่การศึกษาไปยังห้องสมุดของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐฯ ที่มีการเรียนการสอนวิชาภาษาญี่ปุ่น

